

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՐ ԱՅԼՆ

ԲԱԺՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն տեղի համար ուր այս քաղաքի մուտքը արգելուած չէ, ամբողջ 14րդ շրջանի (980 զոստ.—99 մայիս) բաժնորդագրին է 20 ֆր. կանխիկ...

ԺԻ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 79

1899 ՄԱՅԻՍ 17
1899 ՄԱՅԻՍ 5 (Հ. Տ.)

ԶՈՐԻՔՏԱՐՈՒ

Կը հրատարակուի Դ. և Շրթ. օրեր

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով և կոմսամբ միայն կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւնները: Պարտաւոր չէ վերադարձունել հրատարակուած ձեռագիրները: Մանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով: Մանուցման 1 միջակայքը 1 սանդիակարժէ 1 գիրագիրը 2 սանդիակարժէ:

ԲՈՎԱՆ ԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Արմենիայի 15րդ տարեշրջանը. — Մասնագետ մը վաճառ. — Նամակ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն (Նիւ Նորք). — Ռուս եւ յայն եկեղեցիներէ մըցումը կիլիկիայի կից Ասորիքի մէջ. — Հայերի թիւը քիւս. — Կրեւտ. — Թիւրքիական լուրեր. — Արմենիայի խմբագրատան մէջ ծախսուող գրքերը. — Մանուցումներ:

ԱՐՄԵՆԻԱԻ 15ՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԸ

Արմենիայի 14րդ շրջանը կը վերջանայ այս ամսի վերջի և այժմ բացուած է 15րդ շրջանի համար բաժնորդագրութիւնը:

Բաժնորդագրութեան պայմանները նորը նորը կը մնան. Ամբողջ 15րդ շրջանի (1899 օգոստոս. 1900 մայիս) բաժնորդագրին է 20 ֆրանկ. — Իսկ անոնք որ 1899 օգոստոսէն բաժնորդ չեն գրուիր և շարունակէր մինչև 15րդ շրջանի վերջը, ամսական 2 1/2 ֆր. բաժնորդագրին պէտք է վճարեն: Մէկ շրջանի ամսական բաժնորդագրութիւնը միւս շրջանի ամսականին հետ խառնելով տարեկան բաժնորդագրութիւն չհաշուուի:

Անոնք որ Արմենիայի Օթանդակ կը գրուին, իրենց համար ստացած մէկ օրինակ Արմենիայէն դատ՝ որի բաժնորդագրին 20 ֆր. է, քանի՜ օրի նակ Արմենիա ուղեն, կը զրկուի իրենց հասցեով և իրենց ծրարի մէջ գրուած, ամեն մէկ օրինակի տարեկան բաժնորդագրին 10 ֆրանկ և կամ որ նոյնն է, ամսական մէկ ֆր. րանդ միայն հաշուելով:

Ամեն ազգի ու երկրի մէջ ընդունուած սովորութիւն մ'է որ ԼՐԱԳԻՐՆԵՐԻ ԲԱԺՆՈՐԳԱԳՐՈՒՆԵՐԸ ԿԱՆԻՍԻԿ ԿԸ ՎՃԱՐՈՒԻՆ:

Անոնք որ 15րդ ամբողջ շրջանի բաժնորդագրին (20 ֆր.) մեզ կը հասցունեն, ամենէն ոչ ոք, մինչև 1899 յուլիսի վերջը, իրաւունք կունենան մեզ մօտ ծախու գանուած գիրքերէն կամ պատկերներէն 2 ֆր. ընտրելով նուէր ստանալու. — Իսկ եթէ իրենց ուզածը 2 ֆր.էն աւելի կարծէ, այդ աւելի մասը կանխիկ վճարելու պայմանով:

15րդ շրջանի առաջին թիւը կը հրատարակուի առաջիկայ օգոստոս ամսի 2ի (Հ. Տ. յուլիս 21) չորեքշաբթի օրը:

Աւելորդ է ըսել թէ Արմենիան կը

շարունակէ քաղիլ դէպի միևնոյն նւ. պատակ և միևնոյն ուղղութեամբ ինչպէս 14 տարիներէ ի վեր:

Կուսիլ այն փոսած զաղափարներին դէմ որոնք վատթիւնն ու վախկոտութիւնը խոհմութիւն կը թարգմանեն և անշարժութիւնը իբրև միջոց մը ազգին անվտանգ պահպանման: Կուսիլ նոյնպէս հայ ազգութեան այն դարձածութեան և ծագեալ թշնամիներէն դէմ որոնք տեսնելով թէ հայ ազգը սկսած է ոգևորուիլ և շարժիլ և ա'լ չեն կարող զինք թմբեցունել խոհմութեան քարոզները, անոր շարժումը անկարողութեան մասնելու համար միւս ծայրայեղ միջոցին դիմած են. ելած են ժողովրդին ոգևորութիւնէն օգուտ քաղել անոր միւս մտութիւն չարայար գործածելով, անտեղի, ապարդիւն, սխալ ու չափազանց շարժումներով զինք ու ժառանգութեանը անոր նորարարած ներքին ոյժերն ոչնչացունելու և այդ կերպով հասնելու համար իրենց հայախորժան նպատակի: Այս վերջիններ հայութեան համար աւելի վտանգաւոր թշնամիներ դարձած են քան թէ նոյն իսկ թիւրքը որովհետեւ թիւրքը կոչու ու վայրագ է և ամեն հայ գիտէ այժմ թէ նա մեր արեւնարբու թըշնամին է. բայց կրնան գտնուիլ տըգէտ, ոչնչարար շատ հայեր որոնք զիւրաւ կը խաբուին այս վերջին տեսակի թշնամիներէն որովհետեւ ասոնք թիւրքին պէս բացարձակօրէն հայ յայինջ քաղաքականութիւն մը չեն ցոյց տար, այլ ընդհակառակ՝ ազատութիւն, յառաջդիմութիւն, շարժում և այլ այսպիսի հրապուրիչ բառեր գործածելով կը ներկայանան հայ ժողովուրդին որոնց արդէն փափաքած ու փնտածած բաներն են ասոնք և հետեալ պէս դիւրաւ կիյնան ասոնց թակարգի մէջ, կարծելով թէ ասոնք հայ են որովհետեւ հայերէն կը խօսին ու կը գրեն:

Այդ երկու ծայրայեղութիւններին, մեռեալ չուրին ու կրակին մէջ տեղէն քաղելով, Արմենիան 14 տարիներէ ի վեր անվտանգ կը շարունակէ իր ճան. բան դէպի իր նպատակ ու է հայ հայրենիքի ազատութիւնը զինք ճշողութեւն. և ասոր համար քարոզած է միշտ թէ Հայն ինք պէտք է աշխատի իր հայրենիքի ազատութեան համար իր սեփական միջոցներով. պէտք է աւելցունել մեր ներքին ոյժեր, զօ-

րացունելով մեր մէջ հայ ազգի հայրենիքի սէրը, անոր ազատութեան աշակցելու պարտաւորութեան գաղափարը տարածելով ամեն կողմ հայերէն մէջ որպէսզի այդ գաղափարի ճշմարտագէտ անձնուէր, և անոր վրայ մտածող ու գործադրութեան տեսնա. ցող Հայերի թիւը աւելնայ հետզհետէ: Թէ 14 տարիէ ի վեր Արմենիայի քաղաքացիները «ձայն բարբառոյ յանապատի» չեն մնացած, այդ մասին մենք հոս բացատրութիւններ մէջ մտնել չենք ուզեր. բաւական է յետադարձ ակնարկով մը աչքի առջի բերել Արմենիայի հրատարակութեան նշանաւոր արտասահման հայ գաղութներին ունեցած գրէթէ խուլ և համար վիճակը Հայաստանի նկատմամբ և անկէ ցարդ եղած փոփոխութիւնը. նոյնպէս Արմենիայի 14 տարիներէ ի վեր անընդհատ շարունակութիւնը ապացոյց մ'է թէ ի սկզբան անապատ կարծուած այդ միջավայրի մէջ՝ գլուխուած է իր գործունէութեան համակրողների և գնահատողների խումբ մը, իրենց գրաւոր աշխատակցութեամբ, բաժնորդագրութեամբ և կամ նուիրատուութեամբ օգնողներ, որոնց աշակցութեան շնորհով յաջողած է Արմենիան ցարդ ապրիլ և մըտնել այժմ իր 15րդ տարիքին մէջ և որոնց ամենքին ալ մեր շնորհակալութիւններ հոս այս առթիւ հրապարակու յայտնելը քաղցր պարտք մը կը համարինք:

Մենք գիտենք թէ Արմենիան իր հիմնական վիճակէն աւելի օգտակար և արդիւնաւոր դարձունելու համար շատ մը միջոցներ կան որոնց գործադրութեան ամենէն առաջ մենք փափաքող ենք. բայց մենք կընենք և ըրած ենք արդէն ինչ որ կարելի է ընել մեզ տրուած ուժով և եթէ պարտնկոտութիւն չհամարուի, պիտի համարձակինք ըսել նաեւ թէ մեր ձեռք գտնուած ուժէն շատ աւելին իսկ ըրած ենք, ենթադրելով մեզ այնպիսի զօհողութիւններ որոնք վաղուց արդէն վհատեցուցած կը լինէին մեզ եթէ այս գործի համար անչէլ և ունեղ մը չունենայինք մեր սրտի մէջ:

Անոնք որ կը փափաքին Արմենիան աւելի օգտակար, աւելի զօրաւոր և արդիւնաւոր տեսնել, թո՛ղ հաճին աւելի ոյժ տալ անոր, թո՛ղ աւելի աշակցին Արմենիայի իրենց գրչով,

բաժնորդներ և նիւթապէս օգնողներ գտնելով, որով Արմենիան ալ կրնայ աւելի օգտակար թերթ մը դառնալ և աւելի ընդարձակ չրջանի մը մէջ տարածել իր գաղափարներ որոնց ամփոփումը ներկայացուցած է յաճախ սախօսքի մէջ:

Հայր Հայաստանի և Հայաստանը Հային: Մ. ֓.

ՄԱՀԱԳՈՅԺ ՄԸ ՎԱՆԷՆ

Վաճառ կը հայտարարեն հետեւեալը. Միացեալ վարժարանի տնօրէն. դասատուն Տիար Եղիշ Գունտագճեան մեռաւ մարտ 21/2 ապրիլին. Յուզար. կաւորութեան տնօրէն հանգէսին օրը որ կատարուեցաւ մարտ 23ին շատ չքեղ և յուզիչ կերպով, ինչպէս ոգոյ փակ էին ամբողջ շուկան և բոլոր գրպոցները:

Հանգուցեալը որ «Վասպուրականի կեդրոնական վարժարան»ի ընթացաւարտ աշակերտներէն էր և անմահ Մկրտիչ Աւետիսեանի դասընկերնէն, երկար ժամանակէ ի վեր տնօրէն դասատուի պաշտօն կը վարէր քաղաքի մէջ և երբեմն ալ թաղէնէն յատկապէս հրաւիրուելով չորս տարի պաշտօնավարած է այնտեղ:

Գճի կտորածէն ու սարսափներէն յետոյ, երբ եկեղեցիներէն ու դպրոցներէն շատերն աւերակ դարձած էին, Տիար Եղիշ Գունտագճեան էր որ յաջողեցաւ եկեղեցեաց թաղական խորհուրդներն ու հոգաբարձութիւնները համաձայնեցունելով «Միացեալ վարժարան»ը բանալ տալ որուն տընօրէն. դասատուութեան պաշտօնն իրեն յանձնուեցաւ:

Հազիւ թէ գլուարութիւնները հարթուած էին իր առջէն և կրթական գործն իւր կանոնաւոր շարժէ կը յառաջանար, այնպէս որ «Միացեալ վարժարան»ն այս տարի իւր անդրաշիկ ընթացաւարտները պիտի նուիրէր ազգին և ահա մահը եկաւ, իսկեց ու տարաւ կրթական աշխատանքի անխնայ մշակը որ գրէթէ 16 տարիէ ի վեր իր պաշտօնավարութեանց մէջ պարտաճանաչ, անվատ յարատեւ ու արդիւնաւոր ուսուցիչ մը հանգիստացած էր միշտ իւր այդ յատկութիւններով նոյն իսկ կուսակցական պայքարներու մէջ իր հակառակորդներուն յարգանք ազդած էր:

Թաղման հանդէսն որ ի նորաշէն տեղի ունեցաւ, 3 ժամէն աւելի տեւեց: Խօսեցան Առաջնորդ հայր սուրբը, գրէթէ բոլոր վարժարաններու տնօրէններն ու դաստիարակները որոնք գրութեան հանգուցեալի ազնիւ ու օրինակելի կեանքը: Երկսեռ բազմութիւն մը, հինգ հազարէն աւելի, շըրջապատած էր դագաղը և այնքան հետաքրքիր էին վերջին անգամ մ'ալ տեսնել զայն որ «Խիացեալ վարժարան»ի 8-10 ուսուցիչներն որոնք սեւազգեաց դագաղակիրներն էին և 4-5 յուզարկաւոր հայ բոլիսներ որոնք ինքնաբերաբար հսկելու պաշտօն ունեցան, հազիւ կրնային կարգաւորութեան մէջ պահել դագաղին շուրջ խռուած ահագին բազմութիւնը:

Գերեզման տանելու ճանքուն վրայ հանգուցեալի լուսանկարն առնուեցաւ: Բոլոր դպրոցներէն և բարեկամներէ եկած պատկերներ իրեն շուրջը գետեղելով, դագաղի կափարիչը բացած և հանգուցեալի գլուխը վեր վերուցած, հանգուցեալի լուսանկարն առին:

Նոյն օր կուսակալն իմանալով թէ Հայու մը թաղման հանդէս կատարուեր է այսքան մեծ բազմութեամբ, հետաքրքիր եղեր և հարցուցեր է թէ «Ո՞վ էր, ի՞նչպիսի մարդ մ'էր այդ որ ժողովուրդն այսքան փառաւոր թաղում տուաւ իրեն, իսկ ես չեմ ճանչնար զինքը, օր մը ինծի տեսուելիս եկած ծանօթացած չէր»: Նա կասկածներ է թէ մի՞ դուցէ վտանգաւոր (!) կամ ժողովուրդի թիկն տակ ծածկուող մի մարդ է եղեր... (2): Կուսակալին բացատրեր են թէ «Հանգուցեալը փառասէր և պատուախնդիր մարդ մը չէր որ Ձեր վսեմութեան հետ յարաբերութեան մէջ մտնէր. նա ժողովուրդեան զաւակաց դաստիարակութեան համար աշխատող համեստ գործիչ մ'էր և վերջին տարիներն ալ քանի մը վարժարանաց մէջ տեսչութեան պաշտօն կը վարէր. այս պատճառով ժողովուրդը զինք շատ կը սիրէր և ուզեց պատուել մահուան առթիւ...»

Հանգուցեալը մօտիկ 35 տարեկան էր: Դեռ անցած տարի (1894) դեկտ. 21ին (չ.հ.) ամուսնացած էր Օր. Եղիսաբեթ Սեդեմեանի հետ որ նոյնպէս երկար տարիներէ հետէ անձնուիրաբար իւր սեռի դաստիարակութեան ընծայած էր իւր կեանք և որ հազիւ մի քանի ամիսներ ամուսնական նա խանձելի կեանքի մը մէջ անցուցած, ահա սգակիր այրիութեան դառնութիւնը կուգայ ճշակել:

Յաւիտենական օրհնենք Եղիշէ Գունտազեանի, այդ համեստ ու բազմաշխատ գործիչի անմոռաց յիշատակին ու մխիթարութիւնն իր այրի տիկնոջ:

Ն Ա Մ Ա Կ

ԱՄԵՐԻԿԱԻ ՄԻԱՅԵԱԼ-ՆԱԶԱՆԳՆԵՐԷՆ

Նիւ Եորք, 26 ապրիլ 99

Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդ Սա. րաճեան Սրբազանը ուզել չուզելու

համար «Տիգրիս» լրագրի կատարած ինքնահաճ քուէարկութեան մասին՝ արտասահման հրատարակող հայհոյիչ ու զրպարտիչ թերթին մէջ վերջերս Նիւ Եորքէն զրկուած թղթակցութիւն մը տեսնելով, պէտք զգացի Արմէնիայի մէջ գրել իրողութիւնը, որչափ կարելի է ներկայացունելով իր արտաքին երեսօթիւ և ներքին բնութեամբ:

Իրողութիւնը գրել ըսի. չէ՞ որ ա. մեն գրող ալ «Իրողութիւն»ը խոստանալով կը գրէ: Միայն թէ գրուած իրողութիւնը իր կատարուած միջա. վայրի մէջ կարգացողները կրնան ի. մանալ թէ այդ գրուածը իրողութիւնը չէր: Ատիկ օգուտ քաղելով կեննեն ոմանք հեռաբանակները մոլորեցունել իրենց սուտերով:

Սուտեր գրել—միայն թէ յարմար. ցունելով գրել—վերջինի ձև մը ըս. կսած է թուիլ գրողներէ և ընթերցողներէ ոմանք, գրական ճարտարութիւններ համարելով զանոնք: Վառնաի հայհոյիչ ու զրպարտիչ թերթին տեղէս գրողը՝ ամեն ինչ իր երազածի պէս չինել չիտկել յետոյ, մինչև իսկ յառաջ գնացած էր Ամերիկայի Հայոց խրատելու որ «ծնծելով» Սրբա. զանը ճանքուն զննել, ինչպէս որ Սրբ. ուսանձտեանց Գարեգին վարդապետը (վերջէն եպիսկոպոս) Տիգրանակերտէն դուրս քշած էին: Ճիշդ իր այդ խըրատն է որ խիստ ծաղրելի կը դարձունէ զինք:

Արմէնիայի տեղւոյս թղթակիցներ ժամանակին պարբերաբար տեղեկագրած են Սրբաճեան Սրբազանի հասկած միջոցին ժողովուրդին անոր ըրած ընդունելութեան և անոր նախ քան հոս գալն իրեն նկատմամբ կատարուած ընտրութեանց մասին. հարկ չը կայ հոս կրկնելու ատենք, ինչպէս և յիշեցունելու «Տիգրիս» լրագրի հակառակութիւնը առաջնորդին դէմ, նոյն իսկ անոր գալէն առաջ: «Տիգրիս» ուզեց յուզիչ ցոյցի (sensation) մը ձեռնարկել, օրինակելով Ամերիկայի և Եւրոպայի կարգ մը հրէական լրագրաց ըրածները. թերթին մէջ ինքիւրմէ քուէարկութիւն ընել սկսաւ առաջնորդին համար: Գուցէ «Տիգրիս»ի խմբագրին համար այս միջոց մ'ալ էր թերթ մը աւելի սպառնելու, զայն հետաքրքրաշարժ դարձունելով սակայն ժողովուրդը խիստ լրջութեամբ վարուեցաւ այդ գործի մէջ:

Կատակ մը չէր այդ: «Տիգրիս»ի խմբագիրը կը յանգգնէր մի տեսակ մենամարտի ելնել Սրբաճեան Սրբա. զանին դէմ և կռիւը վերջացաւ ինը պատ Սրբաճեանի: Չենք գիտեր—ու կարելի ալ չէ գիտցուիլ—թէ «Տիգրիս»ի խմբագիրն ինք իր մկրատով քանի՞ հատ կտրեց «Տիգրիս»ի մէջ հրատարակուած կտրօն. քուէարկութե. թերէն և անոնց վրայ գրեց «չեմ ուզեր». իսկ քանի՞ հատը ուրիշներ գըրեցին: Սակայն «Սրբաճեանը չեմ ուզեր»ները ընդ ամեն 300 և քանի մը հատ էին ամերիկաբնակ տասնաւոր հազար Հայոց մէջէն: Ու ատիկ դուրս եկաւ նաև թէ—ընդունելով մէկտեղ որ քուէարկութիւնը ճշդու

թեամբ և անխարդախ կատարուած ըլլայ—այդ է եղեր «Տիգրիս»ի ըն. թերցող-համակրողներու թիւը Փոր. ձը ցոյց տուած է ընդհանրապէս մեր ժողովուրդի մէջ թէ ամեն մէկ բաժ. նորդ օնէ լրագրի՝ անոր համակրողն է նաև. եթէ համակրող չէ, զայն չը կարգար դրամ վճարելով:

Ահա «Տիգրիս»ի խմբագիրը Սա. րաճեան Սրբազանի համար իր բացած քուէարկութեամբ՝ ընդհանուրին առջև պարզապէս երևան եկաւ որ ինք կորսնցուց և երեսակայելով իր լրագրի չարաչար անկումը, ծախեց «Տիգրիս»ը ուրիշին: Յայտնի է որ Տիգր. Հ. միշտ փափաքող եղած է թերթ մը հրատարակելու. Ամերիկայի մէջ թերթի մը հրատարակութեան համար երեք անգամ փորձեր ընել է և շարունակել չյաջողելով դադարեցունելն յետոյ, այս շրջանը լրագրին էր որ կը հրատարակէր. նա փափաք ունէր «Տիգրիս»ի հրատարակութիւնը չարուակելու իր խմբագրութեամբ. բայց ու զգաց թէ այս ուղղութեամբ չէր կարելի շարունակել իր գիրքը և տեղի տուաւ:

Յիշատենք բարեկամի մը ինչ գրածը մէջ բերել աւելորդ չեմ սեպել. ի միջի այլոց կը գրէ. «...ազգային գործերի միջամտող Հայերն ընդհանրապէս «Արմէնիա», «Տիգրիս» և ուրիշ թերթեր կը կարդան: Հետզհետէ ցրտանալ սկսած են «Տիգրիս»էն որը ժամանակին կը սիրեն եղեր. այս յի մար թերթին Սրբաճեան Սրբազանի դէմ մղած կատաղի և անտեղի կռիւը որը ինք քննադատութիւն կանուանէ, վերջապէս իր խափանման պատճառ պիտի ըլլայ: Կռուի թատերաբեմէն դուրս կանչնաւ ակնատես ժողովուրդը հեռուէն աւելի լրջօրէն և ճշգրտութեամբ կը դատէ անցած դարձածը...»

Ահա «Իրողութիւն»ը ներկայացու. նելով Արմէնիայի միջոցով, կը թողում որ ընթերցողներն իրենք դատեն թէ որչափ յիմարական կը դառնան Առաջնորդ Սրբազանի մասին այդ արտասահմանեան հայհոյիչ ու զրպարտիչ թերթին մէջ Նիւ Եորքէն գրուած. ներքին երբ «Տիգրիս»ի խմբագիրն ինք ինկած է հոս իր բացած «մենամարտ»ի մէջ:

ԱՐՇԱԿ

ԱՌԻՍ ԵՒ ԵՈՅՆ ԵԿԵՂԱՅԻՆՆԵՐԻ ՄԻՅՈՒՄԸ ԿԻԼԻԿԻԱՅԻ ԿԻՑ ԱՄՈՐԻԻ ՄԷՁ

(Շաբ. 78րդ բուհն եւ վերջ)

Դիւանապետական դարձնաճանք

Անտիոքի պատրիարքութեան խընդիրը առիթ տուած է կրօնա քաղաքական շատ մը դարձուածներին—որոնք այժմ ամեն ատենէ աւելի եռանդոտ կերպով կը գործուին—որոնց մէջ մատ ունին ուստական զեւպանը, ֆրանսական զեւպանը, անգլիական զեւպանը, հելլենական զեւպանը, տիեզերական պատրիարքը և օսմանեան կառավարութիւնը: Խնդիրն հիմա սա կէտի վրայ է թէ ո՞վ պիտի յաջողէ Գեր. Սպիրիդիոնին. արար. սիրիական, այսինքն ուստական ընտրելին թէ Կ. պօլսի պատրիարքարանի

ընտրելին: Առաջինն իր կողմը կուեն. նայ ժողովրդի մեծամասնութիւնը, Պաղեստինի ուստական ընկերութեան յայտնի աշակցութիւնը և ուստական զեւպանատան ներառեցներին մէջ մուտք կը գտնէ: Արաբ Սիրիացիի մը Անտիոքի պատրիարք նշանակուելով՝ Ռուսիայի կողմէն առաջին քայլ մը և մեծ քայլ մը առնուած կը լինի դէպի ուստ եկեղեցականի մը այդ պատրիարքական աթոռի վրայ բարձրանալը: Սիրիացի արապ պատրիարքը պաշտօն պիտի սեննայ ուստացի ապագայ պատրիարքին համար ճան. բայները պատրաստելու: Անտիոքի պատրիարքութեան տիրանալուն մէջ Ռուսիայի շահը միայն այս չէ որ այդ պատրիարքութեան թեմին մէջ կը գտնուի Թեոդոսուպօլսի կամ ուրիշ անունով Լիզորումի Յոսիբի առաջնորդութիւնը և այդ երկիրն ալ իր մէջ կը պարունակէ հայկական նահանգները, այլ և այս կայ որ Ռուսիա այժմ թիւրքիայի նկատմամբ բռնած իր քաղաքական նոր ընթացքով ցոյց կուտայ թէ աչքերը խոշոր բացած դարձուցած է Սիրիայի վրայ: Չարի խորհրդականներին ծրագրին համեմատ, օսմանեան կառավարութեան հաշիւները մաքրուած ժամանակ պէտք է որ Ռուսիա առնէ Սիրիան:

Ի սկզբան, Յրանսա Ռուսիային հաճոյանալու համար, արապ սիրիական կուսակցութեան ոյժ կուտար: Անտիոքի պատրիարքէն կախում ունեցող ժողովուրդներին վրայ նա շատ ազդեցութիւն չունի. բայց իր ազդեցութիւն կրնար արդիւնաւոր կերպով գործածել Կ.պօլսի մէջ, արաբ պատրիարքի ընտրութիւնը Բ. Դրան վաւերացնել տալու համար: Այժմ կերելի թէ ֆրանսական զիւանագիտութիւնն այս գործի մէջ իր գիրք փոխած է, տեսնելով որ Ռուսիան Սիրիայի մէջ վերմակը չափազանց իրեն վրայ քաշել կուզէ և թէ Յրանսա այս գործի մէջ անոր խաղալիկ մը եղած պիտի լինի: Կը հաւատեն թէ տիեզերական պատրիարքի կողմէն պատուիրակներ զնացեր ֆրանսական զեւպանատան աշակցութիւնը խընդիր են ուստական ընտրելին Անտիոքի պատրիարք ընտրուին արգիլելու համար և ֆրանսական զեւպանն ալ իրենց խորհուրդ տուեր է որ երթան անգլիական զեւպանին որովհետեւ տե Յրանսա չկրնար յայտնապէս Ռուսիայի դէմ գործել: Սըր Օ'Բոնօր որ պարտաւորուած չէ այդպիսի փափուկ նկատումներ ունենալու, ոչ միայն խոստացեր է յոյն պատրիարքարանին ի նպաստ իրեն աշխատիլ, այլ և փութացեր է այդ նպատակով Բ. Դրան զիմումներ ընել: Գալով Յունաստանի, բնականապէս նա ալ ջերմ կերպով կաշխատի Ֆինէրի պատրիարքարանին ոյժ տալու համար: Անտիոքի մէջ արաբ սիրիական պատրիարքութեան մը հաստատուելուն բոլոր հակառակողներին ջանքերն այժմ կեդրոնացած են պալատին մէջ, ուսլթա. նին համոզելու համար որ Լաւոդիէի (Լաթաքիա) առաջնորդ Միլետիոս եպիսկոպոսի պատրիարքական ընտրութիւնը չվաւերացունէ:

(1) Նայելով ցունել առարկա թիւներ եղած է

կունե. թիւը, լծեան սակաւն մէջ ցիւր մը Եւրոլը՝ մը և դէպի պարիւրանա. արքը ցիւր ա. ճան. տիւքի մէջ որ այդ մէջ կը ուրիշ ցիւր. ր մէջ անգա. Չարի համե. լծեան լպէտք րն հա. րական Անտի. լնեցող ատ ազ. դեցու. րպով ան պա. ան վա. Այժմ անագի. դիրք ան Սի. րեն րանսա մը ե. ան թէ կողմէն սական խըն. Անտի. րգիւն. սպանն որ եր. ոովհե. Ռու. րոր որ ատիւկ ան խոս. անին ի վու. րրան անաս. չերմ ատրի. Անտի. րար. բոլոր կեզ. լլթա. րդիկէի իոս ե. ընտ.

Հերձուած մը կը նշանարտի

Սրգարե Ռուսիայի ընտրելին յադ. թանակը տարաւ, ընտրութեան մաս. նակցող 7 մետրապոլիտներէ և Պէյ. րուլի մետրապոլիտներէ պատուի. րակի քուէներն ստանալով, իրենց անհամաձայն գտնուող միւս 5 մետրա. պոլիտները ժողովին չեկան, Որովհե. տե Գեր. Գերմանոս կրնար շատ նե. ղացուցիչ դառնալ արապ. սիրիական կուսակցութեան համար, Ռուսիա զայն իրենց զլխէն հեռացունելու մի. ջոցը գտած էր. թիւք կառավարու. թեան աքսորել տուած էր Գեր. Գեր. մանուր Գամասկոսի շրջակայները վան. քի մը մէջ, Երբ պատրիարքական տեղապահութեան պաշտօնն այսպէս թափուր մնաց, արապ. սիրիական կու. սակցութիւնն իր պարագլուխը, Գեր. Միւնիտիսը, այդ պաշտօնին բարձրա. ցուց, Այդ ժամանակ սա իրեն առջև ասպարէզը բոլորովին բաց գտաւ իր ընտրութիւն յաջողցունելու համար, Տիեզերական պատրիարքը սուլթա. նին երկար տեղեկագիր մը զրկեց որի մէջ չնշտելով կը ներկայացունէ այն ա. մեն ձանձրութենէ որոնք օսմանեան կառավարութեան կրնայ պատճառել արապ. սիրիական պատրիարքութեան մը հաստատուիլը Անտիոքի մէջ և հե. տեպէս կը խնդրէ Լաւոգիկէի մետ. րապոլտին ընտրութիւնը ոչնչացունելու Միւնիա այժմ օսմանեան կառավարու. թիւնը շուարած մնացեր է և չգիտեր թէ ի՞նչ պէտք է ընէ (1)։ Անտարա. կոյս դո՛հ չէ արապ. ընտրելի տարած յաղթանակէն, բայց Ռուսիայի հետ դէժ՝ առ դէժ՝ գալու ալ կը վարանի։

Երբ տեղեկական պատրիարքը պալատին գանգատներ է Գեր. Գեր. մանուր աքսորուելուն համար, սուլ. թանի առաջին քարտուղար Թահսին պէյ պատասխաններ է վստահացունե. լով որ քննութիւն պիտի բացուի թէ ի՞նչ պատճառներով Սիրիայի վալին այդպիսի որոշում մը տուեր է։ «Այ. սու ամենայնիւ, ըսեր է, մենք չենք կրնար այդ խնդրի համար Տ. Ջինո վիէֆի հետ ելնել իրար վիզ կտրելու»

Մնաց որ, տեղեկական պատրի. արքարանը բաւական դժուար կա. ցութեան մը մէջ կը գտնուի որովհե. տե եթէ իր գատ վստակի ալ պալա. տին մէջ, ատաք սիրիական կուսակ. ցութեան մետրապոլիտներին իրմէ բաժնուելու մեծ վտանգը կայ իրեն առջև։ Ասոնք ալ իրմէն բան մը ա. կնկալելիք չունենալով, Անտիոքի ա. թոռը Միւնիա լեկեղեցիէն բոլորովին անկախ ինքնագլուխ եկեղեցի մը յայ տարարելու չպիտի վարանին։ Ահա ինչ որ պիտի շահի Ֆէնէրի պոտրիար. քարանը բռնի յոյն առաջնորդներ տալով այն ժողովուրդներն որոնք չեն ընդունիր զսոնիք։ Արգարե, բնաւ չերեիր որ Գեր. Միւնիտիսն ընտրող մետրապոլիտները պիտի հնազանդին

(1) Ն. պոլսէն եկած վերջին լուրերին նայելով, սուլթանը մերժեց է վաւերա. ցունել Գեր. Միւնիտիսի ընտրութիւնը, առարկելով թէ ընտրական գործողու. թիւներին մէջ ապօրինաւորութիւններ եղած են։

ԽՄԲ. ԱՐՄ.

Ֆէնէրին և ամեն ինչ ցոյց կուտայ թէ հերձուած մը լինելէ ալ չպիտի քաշ ուին։ Ֆէնէրի պատրիարքարանին համար լրջօրէն մտածելիք խնդիր մ'է այս։

ՀԱՅԵՐ Ի ԹԻԻՐԲԵՒԱ

Կաթոլիկ Հայերի հանգուցեալ պատրիարք Գեր. Ազարեան, «Մօ. նիթէօր»ի գրածին նայելով, այնպէս կարգադրած է եղեր որ իր ազգա. կաններն մնայ իր հարստութիւն որ 40,000 ոսկի կը հասնի, կըսուի։

— Կ. պոլսի անուանի հայ գրագէտ. ներէն (նախկին Միւնիտիսի միա. բան) Տիար Նորայր Բիւզանդացի որ հանրածանօթ եղած է իր աշխատա. սիրած Ֆրանսահայ բառգիրքով և այլ բանասիրական երկերով և որ մի քանի տալիներէ ի վեր Սթոքհոլմ քաջուած կապրի, դժբաղդութիւն ունեցեր է անդարձ կորսնցունելու իր կին որ բնիկ Շուէտցի և ճարտար լու. սանկարչուհի մ'էր և որ իր ամուսնի սիրոյն համար ընդունած էր նաև Հա. յաստանեայց եկեղեցին։

Յաւակցութեամբ միւնիտիսութիւն կը մաղթենք մեր հայրենակից մեծա. նուն գրագէտին, այդ տարածամ' մահի համար։

Կ Ի Է Ց Է

Երբ կրնա իշխանի և կրէտացի մահ. մէտական երեկոյններն ջանքերին հա. կառակ, Քանտիայի մահմէտական ժո. ղովուրդը հետզհետէ աւելի մեծ բազ. մութեամբ կը դաղթէ կերթայ անկէ. արդէն թիւքի ապաստանած իրենց կրօնակիցներ կը գրեն և կը դրդեն եղեր որ չկենան հոն և գաղթեն թիւք. քիա։ Քանեա հանդիպելով Ջմիռն զնացող շողենաւները մահմէտական գաղթականներով կը լեցունին որոնք այնպէս կերեակայեն թէ Ջմիռնի մէջ լաւագոյն վիճակ մը կը սպասէ իրենց։

ԹԻԻՐԲԵՒԱԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եւմէնի վիճակը հիմա շատ աւելի ծանրացած է քան թէ յեղափոխու. թեան նոր սկսած առենը։ Ապտուլահ փաշան որ իր զօրաբանակով ուղղակի կերթար ապստամբած իմամին վրայ, նեղը մնացած ստիպուեցաւ յետ քաշ. ուիլ դէպի Սանա, Ռատստի պակա. սութիւնը, հիւանդութիւնները, դա. սաւաթութիւնները և Արաբներն գիշե. րային յարձակումները ոչնչացուցին սպառնցին զօրաբանակին մեծ մասը։ Կըսուի թէ Ապտուլահ փաշան 2000էն աւելի զօրք չունի հիմա և անոնք ալ բոլորովին անկարգ անկանոն պաշը. պօզուզներ դարձած են։ Հիմա փոխա. նակ կանոնաւոր կռիւ ընելու, ապրա. տամբ գաւառներն սուրճի տունկերը կը քանդէ կոչնչացունէ։

— Բ. Դուռը հրահանգ զրկեր է ուր անկ է, թէ այն թիւքաճպա. տակներն որոնք օտար երկիրներ դրա. նուելով, չեն կրցած հպատակութեան կանոնագրի տրամադրութիւններին

համաձայն թողուլ իրենց օսմանեան հպատակութիւնը, երբ թիւքիա դառնան և իբրեւ օտար տէրութեան հպատակ մը հաստատուիլ ուզեն իրենց ծննդավայրի մէջ, այդպիսիները պիտի մերժուին ու վերադարձուին այն տե. ղեր ուրկէ եկած են։

ԱՐՄԵՆԻԱԻ ԽՄԲԱԳՐԱՍԱՆ ՄԷՁ
ԾԱՌՈՒ ԳՏԵՆԻԱՅ ԳԻՐԲԵՐԸ

(Շար. 78րդ բուհն)

ՆՁՈՎԵՐՈՒ (Յոյն երեկոյն առականա. սին 300է աւելի իմաստաւից, զքօս. ցունող և կրթող առականներ հայերէն աշխարհարար թարգմանութիւնն է։ Ամեն մէկ առակի վրայ անոր բարո. յական իմաստը դրուած է թէ՛ գը. րարար և թէ՛ աշխարհարար երկու տող ոտանաւորով. առակին տակն ալ աշխարհարար գրուած խորատա. կան բացատրութիւն և 8 տող քը. րարար ոտանաւոր։ Առակները բա. ցատրող բազմաթիւ պատկերներով զարդարուած է։ Այս գիրք հայերէն մի քանի անգամ տպագրուած է։) 4,20

ԵՐԵՄԵԱՆ Հ. Ս. Հանքարանու. թիւն (131 պատկերով) 1,30
ԲԵՆԵՄԱՆ Կենդանաբանութիւն և մարդակազմութիւն պատմական և նկարագրական (Յասուկ տեղե. ութիւններ տրուած կան նաև Հա. յաստանի մէջ գտնուող կենդանի. ների մասին. զարդարուած է 480 գեղեցկատիպ պատկերներով) 3,50

*ՋԱՐԲԱՆԱԼԵԱՆ Հ. Գ. Հայերէն հին դպրութեան պատմութիւն (Հայ մատենագրութեան պատմութիւնը Գ. դարէն մինչև ԺԴ դար) Գ. տպգր. 5,

*ՋԱՐԲԱՆԱԼԵԱՆ Հ. Գ. Հայերէն նոր դպրութեան պատմութիւն (ԺԴ դարէն մինչև վերջին ժամանակները) 3,50

*ՋԱՐԲԱՆԱԼԵԱՆ Հ. Գ. Մատենա. դարան հայկական թարգմանու. թեանց նախնեայ 5,

*ՋԱՐԲԱՆԱԼԵԱՆ Հ. Գ. Մատենա. գիտութիւն հայկական (1565-1883 հրատարակուած հայերէն գիրքերի ցանկն ու ոմանց ալ բովանդակու. թիւնը) 5,

ՋԱՐԲԱՆԱԼԵԱՆ Հ. Գ. Հայկա. կան ուսումնասիրութիւն կամ ու. սումն հայ լեզուի և մատենագրու. թեան յարեմուտ (ԺԴ դարէն մին. չև մեր օրեր երեցած եւրոպացի հա. յազէտների համառօտ կենսագրու. թիւնը և Հայ ազգին ու մատենա. գրութեան վերաբերեալ անոնց գը. րածներն ցանկը կը ներկայացունէ։ Հրատարակողն իր աչքի առջև ու. նենալով Ֆրանսայի Կ. Շրոմպֆի «Հայկական ուսումն յեւրոպայ» գը. րութիւնը— L'Arménieի մէջ գրա. ծը— զայն քաջուած օրէն թարգմա. նած և Ս. Վազարի վաճէր դիւանէն ալ կարեւորագոյն մասեր առնելով աւելցուցած ու ճոխացուցած է) 3,50

ԷԿԵՆԱՆ Հ. Կսկածը (Բանաս. տեղծական գրուած մը Հայաստանի վիճակին վրայ) 30

ԷՏՄՈՒՆՏ ԱՊՈՒ Թագաւոր Երանց (Յունաստանի աւագակալութիւնի կեանքէն առնուած վիպասանութիւն մ'է, Ֆրանսերէնէ թարգմանուած) 1,20

ԹԵՂԵԱՆ Թ. Ֆրանսերէն լեզուի գործնական քերականութիւն, Անի ոճով (Խօսակցութեան պարզ և գիւ. րին ոճով կը սովորեցունէ Ֆրանսերէն քերականութիւնը) Մաս Ա. 1,80

Նոյն Մաս Բ. 1,80
*ԹԵՂԵԱՆԱՆ Հ. Հ. Պատմու. թիւն Հայոց. Նրդ տպագրութիւն 1,30

Փր. սնթ.

*ԹՈՐՈՍԵԱՆ Հ. Յ. Ընտիր Հայա. զունք (Հայոց պատմութեան առ. նուած 20ի չափնշանաւոր անձնաւո. րութիւնների վրայ պատմական տե. ղեկութիւններ տրուած են բանաս. տեղծական ոճով գրուած և անոնց պատկերներով ալ զարդարուած է.) Բ. տպագր. 5,50

ԹՈՐՈՍԵԱՆ Պ. Ինքնուսուցիչ անգ. լիերէն լեզուի (Այս գիրք պատրաս. տուած է յատկապէս Ամերիկայի Մի. ացեալ-Նահանգներին մէջ գտնուող Հայերին ամերիկեան անգլիերէն լե. զուն ամենադիւրիմ ոճով սովորեցնե. րու համար) 10,80

ԹՈՐՈՍԵԱՆ Պ. Պիտանի գիտելիք. ներ (Ամերիկա գնացող Հայերին և կամ արդէն հոն գտնուողներին հա. մար շատ կարեւոր գիրք մ'է) 1,25

*ԻՆՃԻՃԵԱՆ Հ. Ղ. Աղգասէր (Շատ պարզ աշխարհարար ոճով գրուած յորդորական մ'է աղգասի. րութեան, պատմութեան օրինակ. ներ ներկայացունելով. 226 երես) 2,20

*ԻՆՃԻՃԵԱՆ Հ. Ղ. Հնախօսու. թիւն Հայաստանի. 3 հատոր մեծա. դիր և պատկերազարդ 43,

ԻՍԱՎԵՐՏԵՆՅ Հ. Յ. Կրթարան անգլիերէն լեզուի. 2 հատոր (Անգ. լիերէն լեզուն դիւրին կերպով սով. րեցունելու համար գործնական ոճով քերականութիւն մ'է)։ 2 հատորը 4,50

*ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ՆԱՐՊԷՍ Ա. Բառ. գիրք հայերէնէ զաղղարէն. Բ. սը. պագրութիւն. (Աթաճալ և երկիթ. եան 1082 երես, չքեղ կազմով) 16,

Խօսք վասն հայրենասիրութեան. Բ. տպգր. 60

ՀԱՅՈՒՆԻ Հ. Վ. Խորհրդածու. թիւնք եղիչէի պատմութեան վերայ (Կը բովանդակէ պատասխաններ հայ և օտար բանասէրներէ ոմանց տե. սութիւններին որոնք ունին վար. դանանց պատմութեան ընդունուած ժամանակին և վաւերականութեան հակառակ։ Այս նպատակով քննու. թ'ան առնուած են, Ղ. Փարպե. ցիին հետ համեմատութեամբ վար. դանանց պատերազմի պատճառներն ու անցքերը)։ 2,

(Շարունակելի)

ՕՐԱՑՈՑԵՑ 1899 ԹՈՒԱԿԱՆԻ

Կալացի Տ. Ղեկոյ քահանայ փա. փաղեանի հրատարակած 1899 թուա. կանի հայերէն և ռումաներէն պատկե. րազարդ տարեցոյցը որ կարեւոր գի. տելիքներով ալ ճոխացած է, ծախու. հանուած է արդէն։

Գինն է թղթակազմին 1 ֆրանգ (20 սէնթ)։ Դիմել Կալաց, Արժ. հը. րատարակչի հասցէին։ Կարելի է ըս. տանալ նաև Արմենիայի խմբագրա. տունէն։

Ինչպէս ամեն լրագրներ, Արմենիայն ալ կընդունի ծանուցումներ հրատարա. կելու համար. անոնք որ պէտք կունե. նան Արմենիայի միջոցով մէկի դիմում ա. նել կամ մի բան յայտարարել, պատրաս. ենք ընդունել իրենց ծանուցումներ, ըստ լրագրական սովորութեան։ Ծանուցում. ների գիները նշանակուած են Արմենիայի ճակատը, տառէն զնայ հաշուելով. 1 եր. կաթագրի (գլխագիր) համար 2 սանդիւ և 1 բոլորգրի համար 1 սանդիւ, 3 ան. գամ դրուելիք ծանուցումի գինն վրայ 10 զեղչ կը լինի. 10 և աւելի ան. գամներ դրուելիք ծանուցումի գինն վը. րայ 0/0ին 30 զեղչ։ Սակարկութիւն չը. դուներ։

ԾԱՆՈԹՅՈՒՄՆԵՐ

ԲԱՆԱՍԻՐ (PHILOLOGUS)

Եւստակիոս Կոնստանտին

Ա. Կոնստանտին

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ Է

Բովանդակութիւնը տեսնել Արմէ. Կիւրի 75րդ թիւին մէջ:

ԲԱՆԱՍԻՐ, Կոնստանտին Կոնստանտին, լեզուաբանական և քննական, կը հրատարակուի Երեւ. ամսնաթիւ մը, տարեկան չորս գիրք, տնօրէնութեամբ Կ. Յ. Բասմաճեանի և աշխատակցութեամբ ազգային և օտար արեւելագիտաց:

Տարեկան (4 գրքի) բաժանորդագրին է 20 ֆրանգ, ամեն տեղի համար: Մէկ գիրքը կարժէ 6 ֆր.:

Բաժանորդագրութիւնը կանխիկ է:

Խմբագրութեան հասցէն

Monsieur Basmadjian

117, Bd. Rochechouart

PARIS

Վենետիկի Միջերկրեան Պատ. Միաբանութեան հրատարակած ՊԱՏԿԵՐԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐ ԳԱՂՆ. ԵՒ ՀԱՅ. ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՑԻՄՆԻՆ 35րդ թիւին ելած է որ հասած է Poirier Տանգիտի բաժին:

Սոյն բաժնիքը աշխարհիկ լեզուով բացատրութիւններ կուտայ ընդհանուր գիտական և քննական իրաց. և այլ կարևոր նիւթոց վրայ էջերով օգտակար տեղեկութիւնք անպակաս են:

Սոյն գործոյն բաժնորդագրութիւնը որ 10 ֆրանգ է, կը տեսնուի մինչև տպագրութեան աւարտումը. իսկ այնուհետև գրինը կը բարձրանայ 15 ֆր. ի Բաժնորդագրութեան և արդէն հըրատարակուած տետրակներն ստանալու համար դիմել այս հասցէի:

Direction de l'Imprimerie arménienne
St. Lazare

(Italie)

VENISE

ԲԱՆԱՍԻՐ

ԱՄՍԱԳԻՐ

ԲԱՆԱՍԻՐ-ԿԻՐ Կը հրատարակուի ամէն ամսոյ սկիզբին: Կը պարունակէ Հայ մատենագրական, ստուգաբանական, պատմական, քննական, աշխարհագրական, հնախօսական յօդուածներ և Հանգիս հանդիսից տիպոգրֆի հետաքրքրական ազգային կարևոր նոր տեղեկութիւնք: ԲԱՆԱՍԻՐ-ԿԻՐ նորա տիպ մատենաներու վրայ զորս իբրև նուէր կընդունի, հակիրճ քննադատականովը զանոնք կը հրապարակէ: Բաց աստի կը հրատարակէ Եւրոպական դասական ոտանաւորներու աշխարհահար թարգմանութիւնք: Բաղաբական տետրակներ և ազգային բերքերու քաղաքացիական ցանկին: — Տարեկան գրին է ԿԱՆԻՍԻԿ 10 ֆր. ըպ. 4. տոյ. 2. Հասցէ:

Rédaction de la Revue «Pazmaveb»
St. Lazare

(Italie)

VENISE

ԽՆԱՅՈՐԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՆԱԿ

ԱՐՄԵՆԻԱ ԼՐԱԳՐԻՆ

Արմէնիայի չրջանի սկզբէն (օգոստոս) բաժնորդ եղած լինել և կանոնին համեմատ իրենց բաժնորդագրին 20 ֆրանգը կանխիկ վճարել փափագողներին մի գիրքութիւն տուած լինելու համար, ահա մենք ծախու հանած ենք «Խնայողական գանձանակ ԱՐՄԵՆԻԱ լրագրի»:

Ամեն անգամ երբ մարդ գիրքութիւն ունենայ արծաթ 50 սանթիմոնց մը (10 սէնթ ամբիւրեան = 50 սթոթիմեք պուլկարական = 50 պանի ուսմանական և այլն) մէկ կողմ դնելու, կը ձգէ այդ խնայողական գանձանակի մէջ, ուր ձգուածը ա'լ անկարելի է որ դուրս հանուի մինչև որ Արմէնիայի բաժնորդագրին 20 ֆրանգը (40 հատ 50 սանթիմոնց) մէջը լեցուցուի չամբողջանայ: Այդ ժամանակ միայն կրնայ պարպուիլ, տակի կողմէն կախարչը դարձունելով. և պարպուելէն յետոյ նորէն կրնայ գոցուիլ 20 ֆրանգի մի նոր խնայողութիւն ալ գոյացունելու համար:

Գանձանակը գիրքատար փոքրիկ բան մ'է որ մինչև իսկ գրպանի մէջ կրնայ պահուիլ եթէ ուղուի: Վրան լինուած կայ նաեւ քանակաչափ մը որ գանձանակին մէջ ձգուած գրամները 5 ֆրանգի հասածին պէս, կը սկսի այնուհետեւ ցոյց տալ թէ մէջի գումարը ո'րչափի հասած է:

«Խնայողական գանձանակ»ի գրին է 2 ֆրանգ: Այդ գումար մեղ վճարողին կը զրկենք գանձանակին հետ մէկտեղ մի ստացագրի որի վրայ նշանակուած կը լինի գնողի անունն ու հասցէն: Եթէ ՍԻՆԻՆՈՅՆ ԱՆՁԸ, առանց ուշանալու ժամանակին բաժնորդ գրութեան վրայ Արմէնիա լրագրի տարեշրջանի սկզբէն (օգոստոս ամիս), 18 ֆրանգի հետ մէկտեղ յիշյալ ստացագրի վրայ վերադարձունէ Արմէնիայի խմբագրութեան, ամբողջ մէկ շրջանի բաժնորդագրին 20 ֆրանգը վճարած կը համարուի, որով «Խնայողական գանձանակ»ը ձրի կը մնայ իրեն:

ՄԱՆՈՒ ԳԻՐԳԵՐ

Արմէնիայի խմբագրատան մէջ ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիրքերը որոնց առջեւ նշանակուած գրքերին մէջ հաշուուած է նաեւ զրկելու փոխարին ծախքը:

Ծրարները ապահովագրուած (recommandé-registré) ստանալ ու գրողները պէտք է որ ամեն մէկ ծրարի (մինչև 2 քիլո) համար 25 սանթիմ մապահովագրութեան ծախքը վճարեն:

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒ

(Կ. ՊՈԼՈՆ ՀԱՅՈՑ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱՆՆՈՒՄ)

ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ

ԳՐԵՑ ԱՊԼԱՄԵՐԻՊ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած կը ներկայացունէ ընտանեկան տխուր պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թանաքայական մի հայր իւր ապականուած վարքաբարքով որչափ չարիք

ների պատճառ դարձած է և վերջ / վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռքով սպաննուած և անհետացած է աշխարհէ: Գրին 1 ֆրանգ, (75 սանթիմ):

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ ԱՆԳԼԻԵՆԻՆ ԼԵՁՈՒԻ

ԳՐԻՆԵՅ

ՊԵՏՐՈՍ Ա. ՓԱՐՈՍԵԱՆ

Այս գիրքը պատրաստուած է յատկապէս Ամբերկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ գտնուող Հայերուն Ամբերկեան Անգլիերէն լեզուն ամենադիպրիմ ոճով սովորեցնելու համար: Ինքնուրուշը յօրինուած է գերմանական և ամբերկեան մանկավարժական սկզբունքներուն վրայ հիմնուելով, և յարմարցուած է մարդակազմութեան ու իմացական փիլիսոփայութեան նորագոյն պահանջներուն և Ամբերկայի Հայոց իմացական կարողութիւններուն ու տեղական պահանջներուն: Առաջինն է իր տեսակին մէջ:

Կը բաղկանայ աւելի քան 350 և բնաներէ և կը պարունակէ աւելի քան 3,000 ամենէն շատ գործածուած բառեր: Ամեն բառի առջև դրուած է նոյն բառի ամբերկեան մարտնչ անգլիերէն հնչումը և ամբերկեան նշանակութիւնը: Գրքի տակն առնելու հետեւեալ քերականական, պատմական, աշխարհագրական, աստղագիտական, չափաբերական և ընկերաբանական զանազան ծանօթութիւններ: Գրին է 10 ֆրանգ (2 տոլար) Մարսէյի մէջ: Մարսէյէն դուրս զրկուելու համար 10 ֆր. և 80 սանթիմ:

ԺՐ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆ

ՆՄՈՅՇՆԵՐ

Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆ

ԳՐԱՄ ՈՏԱՆԱԽՈՐՆԵՐԷՆ

Մ. Փորթուգալեանի գրած հայեր. նատիւրական ոտանաւորներէ մի քանի ամփոփուած են այս տետրակի մէջ իբրեւ նմոշներ գանազան քաղաքներէ մէջ և գանազան տպաւորութիւններէ տակ իւր բերքին գրած ոտանաւորներէ որոնք ժամանակին հրատարակուած չի լինելով կըրտուած են այժմ: Այն մի քանի ոտանաւորներ քոնք իբրև նմոշ ամփոփուած են այս տետրակի մէջ, ջրի և ցան կը գտնուին Կ. Պոլիս տը. ապագրուած ազգային երգարաններէ մէջ որոց վերջին տպագրութիւն վաղուց արդէն արգիլուած է, և Ասիա և Արմենիա լրագրի լեզուն մէջ: Նմոշներէ մէջ փոքրիկ տեղեկութիւններ տըրւած են նաեւ թէ այդ ոտանաւորներ ինչ տպաւորութիւններ տակ ներշնչուելով գրուած են: Գրին (10 սանթիմ 15 սանթիմ):

Արտուր Հայաստանի կամ Տեղեկագիր Բալուայ, Բաբերդու, Չարանհագի, Ճապաղուրի և Երզնկայու: Թաւելուած ըստ խնդրանաց ազգասիրաց «Խնայողական»: Աշխատասիրեաց Պողոս Ծ. Վ. Նաթանեան. 2 ֆրանգ:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆ

Մ. Փորթուգալեանի հրատարակած գիրքերին վրայ մասնաւոր զեղչ կը լինի Պարսկաստանի Հայերին համար որոնց կը զրկուի փակագծի մէջ նշանակուած գիներով:

Ա. ՀԱՅ ԴԻՏԱՅՈՑՆՈՒՅԻ ՄԸ (Մալուաւթ)

Բ. ՀԱՅ ԳԻՆԻԱՑԻ »

Գ. ՍԱՂՄՈՒ ԻՍՐԱԵԼԻ »

Դ. ԱՋԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼԱՐԻՈՑ ԵՒ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊՈՒԼԱՐ ԱՊՏԱՄԲԱՊԵՏԱՑ (Սպառնաւթ)

Ե. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒԱԴՆԵՐԸ. — (Հայաստանցիների պանդխտութեան տխուր հետեւանքների սէկ փոքրիկ պատկերը կը ներկայացունէ վիպական կերպով): Գրին (90 սանթիմ) 1 ֆրանգ 20 սանթիմ:

Զ. ԳԱՄԱՌ ԲԱՐԻՊԱ — ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ յետ ալբոմի 66 աւարտելուն (Սպառնաւթ)

Է. ԼԻՆԶԻ ՕՐԷՆԻԳԸ ՑԱԿԱԶԱՋԱՑԱՆՈՒՄ. (Սպառնաւթ)

Ը. ԹԻՐԻԲԱԻ ՀԱՅԵՐՆ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ԴԻՏԱՅԻՆ (Թիւրքիայի Հայերին և իրենց դարացի ազգերի վրայ վիճակագրական և ցեղաբանական ամփոփ և հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պարունակէ: Թիւրքահայաստանի մէջ բընակող այլ և այլ ազգերէ բնակչիներ թուին բաղդատական մէկ ցուցակի ալ կցուած է տետրակին վերջը): Գրին 50 սանթիմ (35 սանթիմ):

Թ. «ԱՐՄԵՆԻԱ»Ի ՑՈՒՇԱՐԱՐ (Արմենիայի Մարտնչների թիւերը այժմ բոլորովին սպառնաւթ և միեւնոյն ժամանակ շատերի հետաքրքրութեան առարկայ դարձած լինելով, այդ շրջանի էջ Մ Փորթուգալեանի գրած առաջնորդող յօդուածներէն գէթ 30ի չափ ամփոփուած են Յուդարարի մէջ որ ութամս դիրքով 124 երեսներէ կը բաղկանայ): (1 ֆրանգ): 1 ֆր. 40 սանթիմ: Ժ. ՎԵԺ (Պուլկարի մէջ Թիւրքերէ արած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Պուլկարներն ինչպիսի միջոցներէ դիմած են իրենց վրէժ լուծ համար): (15 սանթիմ), 20 սանթիմ: ԺԱ. ԹՈՒՄԱՐ ԲՈՏԱՐԻՍ (Յունաստանի մէջ Թիւրքերի արած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Յուններն ինչպիսի միջոցների դիմած են իրենց վրէժ լուծելու համար): (0,15 սանթիմ) 20 սանթիմ:

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ՍՐԲԱՋԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

Տանկական բնութեան նահատակ եղող Խորէն Նարայէյ - Լուսինեան Սըրբազանի պատկերը ընտիր թղթի վրայ տպուած կը ծախուի Արմէնիայի խմբագրատունը: Գրին է 65 սանթիմ, փոստի ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով:

ՏԵՐԵՆ — ԻՄԲԱԳԻՐ

Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆ

ՄԱՐՍԷԼ

Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի Le Gérant: François CARRIERE Imp. M. Schickler, 9, Quai du Canal, Marseille.